

PERIÓDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

OBRA NOVA IMPRESA

Avuy comensa á publicarse en lo folletí. Es l'aplaudit drama en 3 actes, representat ab molt éxit en lo teàtro de 'l Circo, titulat:

VERDUGO Y VÍCTIMA

En folletí apart s' acaba la publicació de la comedia

El legado de Teresa

LAS ELECCIONES

II.

Sabem com hauríam de portarnos á 'l parlar de la derrota de l'entusiasta catalanista Sr. Permanyer en las passadas eleccions de dipotats, si volguéssim sentirnos alabats per la majoria de 'ls que militan obcecadament en las filas de 'ls que tenen utópic y exagerat amor á la patria catalana. Y no obstant de saberho no seguirem lo camí que á aquells agradaria, perque creyem servir mellor la causa catalana fent véurer los desacerts de 'ls que, mentres diuen estimarla—y ho creuen tal volta—retardan ab son comportament lo triunfo de la idea regeneradora á 'l voler portarla á son desarrollo per camí poch convenient á 'ls interessos de la autonomia regional.

Si escribíssem per veure'ns aplaudits de 'ls lligats y unionistas, bastaria que féssim coro á lo que molts periódichs han dit y que parléssim de las malas arts usadas pe 'ls contraris de la candidatura Permanyer; bastaria que ponderéssim las excelencias de la Constitució inventada en la assemblea de Manresa; n' hi hauria prou ab elogiar sense escatimació tots los discursos pronunciats en las reunions electorals celebradas avans de ferse la elecció en los colegis, y fentho aixís, los que no pensan per medi de son propi cervell ni senten l'amor patri per l'impuls espontáneo de 'l seu cor, tots nos donaríam la enhorabona mes

incondicional, encara que nosaltres la conceptuaríam la mes inmerescuda. Inmerescuda, sí; perque aquella enhorabona, per mes que 'ns alhagués, seria una satisfacció d'amor propi que no satisfaria gens nostre arrelat amor á Catalunya.

No aspirem á semblant aplauso: preferim lo de la opinió verament imparcial, de la que existeix latent en lo cor de nostre poble per mes que no 's manifesti de un modo ostensible á 'ls ulls de certs catalanistas que, per no molestar-se, segueixen las iniciativas de 'ls de la bandera atronadora que ab son burgit sols logra deixar véurer clarament la certesa de l'adagi «molt soroll y pocas nous».

Perque aquets colocalen tot Catalunya dintre l'espay reclus per las parets de las salas ahont tenen sas associacions ó las redaccions d'alguns periódichs, y 's fan la ilusió de que lò que en dits llochs ells diuen és lo pensament dominant en la regió: aquets tenen la fatuitat de créure's portaveus de la voluntat general, sense mes dret que 'l qu'ells se prenen: aquets no volen desenganyarse de que ab tot son esforç tenen sols á son favor una petita part de las forsas catalanistas; y tant no ho volen créurer, que ni 'ls fets mes persuassius bastan á evidenciarlos la realitat de las cosas.

En nostre article de 'l darrer dissapte 'ls invitem á reflexionar, y si aixís ho fan y apartan de sa pensa la passió que hi domina, haurán de convenir en que la derrota de 'l candidat catalanista en Vilafranca és un avís de 'l cel, demostratiu de lo poch arrelats que están en nostras encontradas los propósitos preconizadors de La Unió catalanista. A 'l Vendrell ha triunfat un catalá sense gran esforç y sense l'apoyo oficial de La Unió: en cambi á Vilafranca, tots los esforços, tots los meetings, todas las recomendacions, tots los treballs de propaganda han resultat infructuosos, y per molt que s'consideri que s'ha forsat la máquina per part de 'l govern, no podrán deixar de considerar també que, tenint com teníen intervingudas las mesas (no sabem dir las taulas) per partidaris de la candidatura Permanyer, aquets no haurían tolerat que 's mimbessin de cap manera 'ls vots que en realitat van donarse á 'l docte catedrático catalá.

Si reflexionan veurán indefectiblement que això és

cert y que 'l número de vots obtingut pe 'l catalanisme en la circumscripció vilafraquina, és insignificant comparat ab lo de 'ls electors de la mateixa.

Hi ha coses que no admeten discussió y aqueixa n' és una. La eloqüència de 'ls números s' imposa. Si, per exemple, algú s' empenyès en dir que las obras dramáticas de Pitarra y de Guimerà no obtenen sempre general aplauso, no seria cregut, porque faltaria á la veritat de 'ls fets. Podrá discutirse respecte á 'l mérit ó las tendencias de las mateixas; mes sobre 'ls molts aplausos que alcansan y las bones entradas que proporcionan, no hi ha medi de duptarho.

Lo mateix ha passat en las elecciones darreras: una part de catalanistas—que pomposament se titulan «lo catalanisme»—ha aixecat bandera; ha procurat demostrar que la idea regional té prosèlits en Catalunya; ha tingut la lloable idea de voler portar á las Corts una de las eminencias de nostra patria; pero no ha lograt triunfar en las urnas.

Sobre aquet fet, qu' és un efecte, no hi ha discussió: tocant á las causas, ja és distint, y per aquet motiu nosaltres que avens de la elecció no vam dir ni una paraula en contra de 'l procedir de 'ls capítols per no perjudicar la candidatura designada, ara que, com ja prevéyem, s' ha vist que ha lograt un número reduhit de votants, fem un verdader servey á la causa catalanista y 'ns creyem ab prou dret á la consideració de 'ls que no pensan com nosaltres, dient lo necessari á fer compèndrer, en especial á 'ls patrocinadors de la candidatura vensuda, las causas poderosas que no l' han deixat sortir triuntant de las urnas electorals.

La causa principal és la ofuscació de uns quants que están imbuïts, erradament, de que en ells y sols en ells está encarnada la idea y la forsa de 'l catalanisme, lo qual no és aixís. Ells tenen ideals y tenen forsa; pero com aquells ideals no són los únics, la forsa que d' ells deriva no basta pera 'l triunfo de la causa.

Desenganyinse: La Unió catalanista és una associació important, pero no és la viva representació de la aspiració de Catalunya. Quant en los actes que ella disposi s' hi admeti polèmica; quant en las assambleas que convoca puga discutirse de debò; quant aqueixas reunions anyals, á las que 's dona enlluernador aparato, no resultin preparadas com una comedia en lo dia de son estreno; quant s' admetin en La Unió tota classe de opinions d' amor patri de bona fe sostingudas, allavors, y sols allavors, sos acorts serán resultancia de 'l voler general, y sos actes arribarán á imposarse, no sols per la forsa de la rahò, sino també per la preponderancia de 'l número.

P. DE R.

Estrenos catalans

Romea.—*Mossen Felix*, comedia en 2 actes, arreglada a'l catalá per D. JOSEPH M.ª Pous.

Xistosa en extrem és aquesta nova obra que acaba de estrenarse en lo teatro Romea: té un acte primer notable per la exposició de l' assumpto y la presentació de 'ls tipos, y un acte segon que en quant á gracia no desmereix de aquell, si be no l' iguala en mérit per quant hi ha en ell algunas inverossimilituts y xabacanerías. D' aquet defecte no se 'n pót donar la culpa a'l Sr. Pous, sino á la obra original: lo Sr. Pous ha tingut molt cuydado á l' adaptarla á nostra escena, per quin motiu se li han de tributar alabansas merescudas.

A pesar de 'ls defectes apuntats, *Mossen Felix* és una comedia plena de incidents y de vida; de manera que fa riurer de debò y l' espectador no 's cansa de celebrar los molts xistes y la multitud de escenas graciosas que conté. Hauria de suprimirse ó variarse alguna paraula que desdiu de l' obra.

Aquesta va sèr aplaudida y va alcansar un éxit expon-táneo que será durader, ajudanthi en gran part la execució, acertadísima per part de la Sra. Morera y de 'ls senyors Virgili, Guitart y Manó, y bastant acertada també per las Sras. Palá, Caparó, Pallardó y Guitart y senyors Fuentes, Guitart, Oliver, Oliva y Ros. Un aplauso especial a'l nen Guilemany y una advertencia á l' actor de 'l cornet, á fi de recomanarli que enrahonant no desentoni, puig això perjudica son treball.—Jo.

Revisia teatral

Principal.—En lo próxim número direm algo de *Galletas Jordan*, comedia en 3 actes, arreglada á l' escena catalana per D. Lluís Quer, que fou estrenada dimecres, 13 de 'l corrent.

Liceo.—Diumenje passat tingué lloch la funció inaugural de la temporada de primavera.

Lo teatro estava plé de gom á gom: semblaba, talment, una tassa d' or dont hi brillaban las mes galanas damas de nostra societat que ab sa hermosura daban solemnitat á la festa.

S' estrená *La Bohème*, ópera en 4 actes, 'sent de Giacosa é Illica 'l libreto y de 'l Mre. Puccini la música.

L' argument, qu' és magnífich, está inspirat de la obra que á la meytat d' aquest sigle publicá á París Enrich Murger, ab lo titol de: *Scenes de la vie de bohème*.

Los libretistas han donat á sa obra cert color simpá-tich y sentimental que fa que 'l públich segueixi ab delectació l' ardenta, arrebatadora passió amorosa que *Mimi* sent pe 'l poeta Rodolfo, qui correspon ab sinceritat y fé á l' amor ideal de sa estimada vehina.

Incidents que arrodoneixen la idea cardinal de la vida anómala de 'l artista que errant camina sempre sens altre nort ni objectiu que la gloria ab sas obras conquistada, n' hi ha á grapats. Escenas de cert realisme pedestre posat a'l costat de la expressió fina y delicada que á l' cor-naix y 's desarrolla y eleva l' esperit á las regions eté-reas de lò ideal, escenas que impresionan a'l públich ab sas notas de llum plenas y de colors brillants los libretistas las hi han abocat á mans plenas.

No hi falta á la obra de 'ls Srs. Giacosa é Illica la nota sentimental, de mes cos que fòrma la base psicológica sobre la qual dits senyors han completat la fesomia de 'l artista, la tónica de sas variants, la indispensable llum que gufa sa inteligencia ardenta, indómita, sentla traspasar, de repent, lo llinar de la vida dont se deixa entre miseria la corrupta vestimenta de nostre esperit per' aquilitat de 'l artista los sentiments que deuen encarnar lo plan de totas sas manifestacions.

¡Pocas escenas hem vist en lo teatro, tan conmovedoras, com las últimas de *La Bohème*!

En nostre afany d' investigació buscábam punts d' apoyo per' deduhir la part moral de la obra y per consequencia la de 'ls autors.

Temíam que, encarinyats en la idea cardinal de 'ls protagonistas, no 's recordessin, dintre las escenas de vida y expansió, de ferhi constar la nota religiosa com base de sos principis artístichs y fre de sa manera de viurer.

Poetas y músichs no han olvidat aquest detall que determina la noblesa d' esperit de 'ls autors y sos personatjes.

En una de las últimas escenas, devant la solemnitat

que inspiren los últims moments de la terrenal vida, se sent com *Musetta* eleva a'l Altíssim sentida pregaria.

Repetim: los citats autors han presentat a'l músich un libreto plé de sentiment, de vida, de color local, de tipos adaptables á la lírica y d'escenas que acusan observació superfina y acert y gust en presentarlas.

Anem ara á fer, en síntesis, lo judici crítich de la obra de 'l Mtre. Puccini.

Lo jove mestre italiá es per' nosaltres lo músich mes revolucionari que coneixem.

Los tildats de reformadors de la lírica dramática y que en la propaganda de sos procediments han mogut cel y terra prometentnos la reforma de nostre teatro que per faltarli de tot fins hi falta 'l sentit comú, segons ells, no ho han sigut ni la meytat com se 'ns ha presentat lo mestre Puccini.

Los escolástichs determinan la necessitat de fer, en las obras lírich-dramáticas, una introducció ó sinfonia, en la qual hi campejin ó se inicien los mes importants motius de la composició, a'l efecte de prepará 'l públich en son desarrollo.

Donchs lo Mtre. Puccini, sentintse reformador de veras, tira pe 'l carrer de 'l mitj y no sols reforma 'ls procediments sino que suprimeix *ab irato*, la sinfonia ó l' introducció, fent, en alguns casos, fortíssim y presto, los acorts de dominant y tónica.

Lo Mtre. Puccini, en *La Bohème* 'ns ha demostrat á mes de músich inspirat, original y de sentiment, ésser un consumat orquestador que posseheix de la ciencia de combiná 'ls sonidos, los mes atrevits recursos, las mes diabólicas combinacions instrumentals.

De sa orquesta 'n surten á dojo las originals sonoritats que per lo estranyas donan á conéixer la pericia de 'l jove mestre y, per la manera d' escriurerlas los graus de son atreviment.

Sens encomanarse á Déu ni a'l dimoni y rompent ab tots los preceptes escolástichs, escriu llargas successions de quintas reals, que donan per sa lley, una inarmonia que crespia 'ls nervis.

Estem segurs de que 'l mestre las escrigué per' obtenir aquest efecte.

L' estil general es poch determinat; per mes que 's destacan resolucions y cadencias que per la manera de precipitarlas y resódrerlas, recordan á Mascagni en *La cavalleria rusticana*. L' estil dominant és de Puccini en sa *Manon*. Tè trossos que la recordan. No és estrany: ressa-bis de familia, rasgos fisonómichs que acusan l' origen de 'l carácter d' aquell que las ha concebut.

Al músich se 'l admira per sa originalitat superlativa y ahont manifesta un temperament de verdader compositor, és en lo segon acte 'l mes difícil en sa concepció y 'l mes difícil, també, de compóndrer.

No hem de fixar especialment l' atenció ni en un ni en altre número de la obra, no; en tots hi hem vist com pal-pita 'l cor de 'l artista de rica imaginació florida; com canta 'l poeta en idilichs cadenciosos versos la idealitat d' uns amors vehements, no per lo breus faltats de calor, a'l temps que 'l filósof aboca a'l fondo de sa composició tots los primors, todas las galanuras de la ciencia artística, revestint ab ricas y variadas formas la positivitat de la estética bellesa.

En fi: *La Bohème* és la obra d' un sabi mestre y d' un inspirat músich.

De l' execució, ¿qué direm?

Comensarem pe 'l primer y, aquest, per rahó d' equitat y justicia, correspon a'l Mtre. Ferrari, qui en la direcció ha demostrat ésser un de 'ls mellors directors que ha tingut aquet teatro.

En gran part á ell se deu l' éxit ruidós, entussiasta, franch que ha tingut *La Bohème*.

Per' evitar encomiásticas repeticions, direm que tots los artistas que hi prenen part mereixen los mes calurosos aplausos per son treball, que pocas vegadas se veurá tan perfecte y armónica sa interpretació, sent motiu á que 's tinguin de presentar en las taulas á cada final de acte y en las escenas mes culminants.

A'ls aplausos que de 'l públich reben las Sras. Storchio y Barone y 'ls Srs. Bonci, Buti, Puigjaner y Navarrini, uneixin los festejats artistas los entusiastas de Lo Teatro Catala. — ARMANDO DE LA FLORIDA.

Romea.—La dama jove Srta. Guitart va escullir per' benefici, donat dimars, lo drama de Pitarra *Lo ferrer de tall*, obra en que va desempenyarhi ab molta naturalitat l' aixerit *Manxayre*, haventli valgut aplausos, y ademés ab motiu de 'l benefici veure's obsequiada a'l final ab regalos y rams.

Lo Sr. Borrás va fer un bon *Mestre Jordi*, y entre 'ls demés artistas mereix menciò honrosa l' actor D. Lleó Odena que 's va lluhir en la part de *Boy*.—Jo.

Tívoli.—Ha seguit la companyia posant en escena la comedia de magia de Rafel M.ª Liern, *La almoneda del diablo*.

En los bailables se distingeix, com sempre, la reputada y simpática primera baylarina Srta. Monroc.

L' orquesta dirigida pe 'l mestre Giménez, se fá aplaudir per sa execució.

Novedats.—Hi actúa una companyia de sarsuela que ab las obras saturadas de patriotisme atrau a'l públich que omplena 'l local y 's fa apludir en los passatjes mes culminants hont se fa memoria de 'l mes arrelat espanyolisme.

Diumenge en *Trafalgar* foren cridats á las taulas tots los actors que hi representaren.

Eldorado.—En la nit de 'l dissapte, 9 de 'l corrent, tingué lloch l' estreno de 'l saynete lírich de 'ls Srs. López Silva y Fernández Shaw la lletra, y de 'l mestre Chapí la música, titulat *La Revoltosa*.

L' argument és original; la manera de desenvoluparlo, és lo mes gastat de 'l mon.

Aquellas escenas las hem vist á dotzenas de vegadas.

Lo que 's fá recomanable és lo llenguatge que, com de 'ls dos citats autors, és escultural, exacte, precis.

Los tipos se sostenen dintre s' atmósfera peculiar, propia, manifestantse dintre 'l mes cru realisme en sa característica fesomia.

Dient que la música és de 'l mestre Chapí, creuríam haverho dit tot en son elogi. Pero venim obligats á dir alguna cosa mes en cumpliment de nostra missió.

Lo mestre Chapí en *La Revoltosa*, no deixa d' ésser lo músich de *La Czarina*, *Las campanadas* y *El Rey que rabió*, etc., etc., ostentant sos típichs procediments melódichs, fent gala d' una imaginació sempre fresca y senzilla. Es lo mateix cantor de melodias ben ritmadas que s' extassia ab la fluidès de nostres cants per sa espontaneitat y expressió.

No desapareix sa personalitat, no deixa son proverbial istil: és Chapí.

Lo que si ha fet en *La Revoltosa* l' aplaudit mestre, és donarse á conéixer com á compositor de primera, que maneja l' orquesta ab ayre y desenvoltura, presentant á cada pas probas fehacients de 'ls coneixements científichs que posseheix.

Ha variat de fondo; la forma és la mateixa.

L' influencia de certas obras que 'l públich aplaudeix y admira, han portat la inevitable progressiva reforma

de 'l género de sarsuelas, deixant la frivolitat y l   infantil, per l' inspiració y la ciència, abús coses que unides per l' art, produheixen sensació agradable y seductora.

Lo mestre Chapí ha sentit la corrent; ha vist la imperiosa necessitat que hi ha de coadjuvar ab l' esforç de tots los que poden    la regeneració de la lírica dram  tica, treyentla de 'l baix nivell    que, desconeixadors de son m  rit, l' han colocada encubertas nulitats literarias y musicals. Lo mestre Chapí, que és un de 'ls mellors compositors d' Espanya, no ha volgut figurar en última fila, y posant no mes una d  cima part de son talent en *La Revoltosa*, s' ha colocat en primer terme a'l costat de 'ls primers y principals innovadors.

Per tal acte mereix aplausos que nosaltres de grat l' hi donem.

L' execució, millorant    cada representació, y 'l públich ovacionant cada nit a'ls autors.—A. DE LA F.

Secció de Montep  os

Montep   Catal  .—Recibido aviso de haber fallecido el asociado D. Pablo Jané, se hace público el hecho para que los herederos, previa la presentación de los documentos oportunos, puedan pasar al domicilio social (Muntaner, 112, 4.  , 1.  )    enterarse de una resolución de la Junta de Gobierno.

Barcelona 15 de Abril de 1898.—*El Presidente*, José María Pous.

Saló de descans

Ab lo t  tul de *La font de 'ls enamorats*, dos aplaudits autors han terminat un juguet en un acte y en vers que s' estrenar   en nostre teatro Principal.

—Ha arribat la companyia que baix la direcció de l' aplaudit primer galán D. Francisco Tressols ha treballat fins ara en lo teatro Goula, de S. Feliu de Guixols. Per la carta que 'ns va rem  trer nostre corresponsal publicada en son dia, nostres lectors saben l' èxit de la referida companyia dram  tica y especialment de la dama Sra. Ferrer y de 'l propi Sr. Tressols. A l' donar compte de la arribada de 'ls artistes, no podem menos de dir que l' èxit de la temporada ha estat superior, havent distingit lo públich sanfeliuhench ab sos aplausos    l' Sr. Tressols per las excelents dots artísticas de que féu gala en la interpretació de 'ls principals papers en los dramas representats.

Quant lo Sr. Tressols va comensar sa carrera, ja encomi  rem sas bonas qualitats, y avuy a'l v  urer que per tot ahont va van ab ell la fortuna y las bonas entradas, quedan conformadas nostras prediccions.

Los tortosins tindr  n ara ocasió de tornarlas    apreciar, puig dintre pochs dias comensar   all   temporada 'l Sr. Tressols, la Sra. Ferrer y casi tots los artistes que ab ells han actuat en S. Feliu.

—L' actor D. Ernest Fernández anuncia per dilluns son benefici en lo teatro Principal. La funció ofereix dos novelats: l' estreno de *En segundas nupcias*, de D. Jacinto Ventura y 'l sorteig de dos rellotjes; lo qual junt ab la representació de dos obras catalanas, forman un bonich programa que fa esperar bona entrada.

—La societ  t humorística de Reus, «La Palma», anuncia son primer certamen literari humorístich per medi de un xist  s Cartell en lo qual s' ofereixen 18 premis de mes    menos importancia.

Tots los treballs que aspirin    algún premi deur  n estar escrits en catal  , antich    modern; deur  n s  r rigurosament originals    ineditos y no podrán contenir ofensas    la moral, limitantse    exposar un humorisme de bona lley, que resulti satírich y ridiculizador sense descendir may    vulgar y pornogr  fich; y deur  n remetre's    la secretaría de la Societat, carrer de Jesús, número 1, per tot dia 30 de Maig vinent.

L' acte de la repartició de premis se celebrar   en lo dia y lloch que oportunament s' anunciar  , com també 's fer  n públichs, lo mes aviat possible, 'ls noms de 'ls senyors que han de formar lo Jurat calificador.

Toalla FRIN  

Son   s hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contr  u 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tesoro per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son   s lo sarro y l' escorbut.

Se ven en todas las perfumerías

ARCHIVO LÍRICO-DRAMATICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

SE PROPORCIONAN ACTRICES Y ACTORES

Calle de Roig, núm. 24, entresuelo.—BARCELONA

ARXIU Y COPISTERÍA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.   —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

   JUAN AYN     

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

       Especialidad en pianos de alquiler.       

Guitarras desde 5 pesetas.

   CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Adem  s hay camas de Viena    20 pesetas, y de matrimonio,    35. Sillas de regilla    44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol    24, y gran surtido de muebles de todas clases    precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

En Madrid se gestionan toda clase de asuntos administrativos, judiciales, eclesiásticos y particulares.—Dirigirse: Antonio Oltra, Carranza, 8, Madrid.

Imp. Pujol y C.   - Tallers, 45.—Barcelona